

INSPEKCJA WETERYNARYJNA
POWIATOWY LEKARZ WETERYNARII
W ŻYRARDOWIE
Stanisław Tęsiorowski

Informacja
Powiatowego Lekarza Weterynarii w Żyrardowie
na temat funkcjonowania Powiatowego Inspektoratu Weterynarii
oraz stanu sanitarno-weterynaryjnego
w odniesieniu do Miasta i Gminy Mszczonów

(obejmuje czasokres – 1 czerwca 2023 do 20 maja 2024)

Organizacja ogólna

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Żyrardowie jest organem niezespolonej administracji rządowej właściwym terytorialnie dla powiatu żyrardowskiego (kod ISO PL1438). Organ wykonuje zadania przy pomocy Powiatowego Inspektoratu Weterynarii, który jest zlokalizowany w Żyrardowie przy ulicy Czystej 3.

Kadry

Aktualnie w Inspektoracie jest zatrudnionych 14 osób, z czego 2 panie przebywają na urloпах macierzyńskich. Wszystkie zatrudnione osoby są członkami korpusu służby cywilnej, z których 5 jest lekarzami weterynarii. Ponadto w zakresie wykonywanych zadań Inspektorat współpracuje z lekarzami weterynarii wolnej (prywatnej) praktyki, którzy na zlecenie Powiatowego Lekarza Weterynarii wykonują czynności urzędowe w jego imieniu (tzw. urzędowi wyznaczeni lekarze weterynarii). W zakresie wykonywania zleconych czynności urzędowych z Inspektoratem współpracuje 7 lekarzy weterynarii prowadzących prywatną działalność w zakresie leczenia na terenie powiatu żyrardowskiego. Urzędowi, wyznaczeni lekarze weterynarii wykonują zadania w zakresie m.in: badania zwierząt i mięsa w rzeźniach, badań bydła w kierunku gruźlicy w gospodarstwach, pobierania w gospodarstwach próbek krwi bydła, owiec, kóz, świń - w kierunku monitorowania występowania takich chorób zwierząt gospodarskich, jak: białaczka, bruceloza bydła, bruceloza owiec i kóz, afrykański pomór świń (ASF) u świń, choroba Aujeszkyego u świń, klasyczny pomór świń, choroba pęcherzykowa świń, pryszczycza u bydła i świń. Ponadto wyznaczeni lekarze weterynarii przeprowadzają diagnostyczne obserwacje zwierząt podejrzanych o wściekliznę (w każdym przypadku pogryzienia człowieka). O ile zatrudnienie w Inspektoracie jest na tą chwilę wystarczające, to nadal poszukiwani są lekarze weterynarii zainteresowani wyznaczeniem do wykonywania zadań związanych z badaniem zwierząt rzeźnych i mięsa w zakładach ubojowych, których na terenie powiatu mamy cztery.

Należy stwierdzić, iż są to zakłady o średniej zdolności ubojowej, z codziennym ubojem trwającym po kilka godzin – często nawet w soboty. Pomimo, iż znacznie wzrosły wynagrodzenia za wykonywanie przez urzędowych lekarzy weterynarii czynności z wyznaczenia, nie przełożyło się to w żaden sposób na wzrost zainteresowania i podejmowanie pracy w powyższym zakresie przez prywatnie praktykujących lekarzy weterynarii.

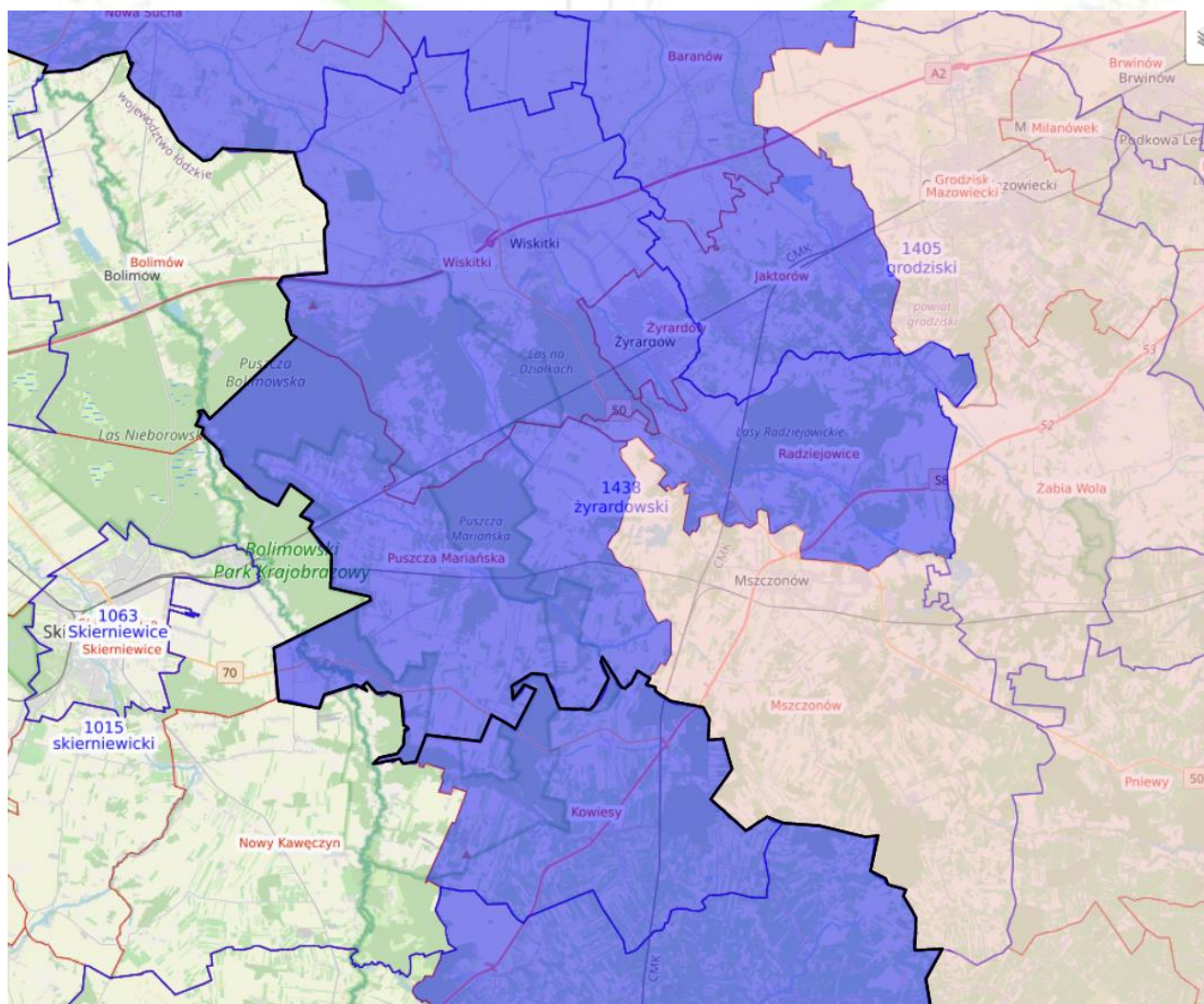
Organizacja Inspektoratu

Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Żyrardowie podzielony jest na 3 Zespoły:

- Zespół do spraw zdrowia i ochrony zwierząt, - 4 osoby.
- Zespół do spraw bezpieczeństwa żywności, pasz i ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego - 5 osób (z czego 1 na urlopie macierzyńskim)
- Zespół ds. finansowo-księgowych i administracyjnych - 5 osób (z czego 1 na urlopie macierzyńskim)

BIEŻĄCA DZIAŁALNOŚĆ

Zwalczanie i monitorowanie chorób zakaźnych zwierząt

MAPA STREF ASF – GMINY POWIATU ŻYRARDOWSKIEGO

Zespół do spraw zdrowia i ochrony zwierząt zajmuje się monitorowaniem oraz zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt, nadzorem nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt oraz przestrzeganiem przez hodowców przepisów dotyczących identyfikacji i rejestracji utrzymywanych zwierząt i warunków ich utrzymywania w zakresie dobrostanu oraz bioasekuracji gospodarstw itp.

Cały powiat żyrardowski od jesieni 2019 roku jest tzw. obszarem objętym ograniczeniami, przy czym gmina Mszczonów stanowi strefę II (na mapie ASF publikowanej na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Weterynarii zaznaczona kolorem różowym). Wiąże się to prawdopodobnie z tym, że gmina Mszczonów graniczy bezpośrednio z powiatem grójeckim, gdzie afrykański pomór u dzików jest stwierdzany regularnie. Jednak występowanie ASF u dzików w powiecie grójeckim nie stanowi realnego zagrożenia dla hodowli świń w gminie Mszczonów, bo tu funkcjonują zaledwie 3 gospodarstwa w których utrzymywane są niewielkie ilości świń (do 30 szt.). Hodowcy utrzymujący świny dostosowali swoje gospodarstwa do wymagań umożliwiających utrzymywanie świń i obrót. Pozostały teren powiatu żyrardowskiego stanowi strefę I (na mapie ASF publikowanej na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Weterynarii zaznaczona kolorem niebieskim). Na obszarze strefy I obowiązują nieco łagodniejsze wymagania głównie dotyczące warunków przemieszczania świń poza obszar.

W omawianym okresie na terenie powiatu żyrardowskiego nie wystąpiło ani jedno ognisko choroby zakaźnej zwierząt zwalczanej z urzędu na koszt budżetu Państwa. Szczególnie ważne jest nie wystąpienie w gospodarstwie na terenie powiatu ogniska afrykańskiego pomoru świń, grypy ptaków w stadach drobiu oraz dość powszechnego w ostatnich latach zgnilca amerykańskiego pszczoł w pasiekach.

W zakresie zwalczania ASF w 2023 roku prowadzono:

- diagnostykę wszystkich zgłoszonych dzików padłych – zbadano dzików padłych lub martwych w wyniku wypadków – **34** sztuki
- badanie dzików odstrzelonych przez myśliwych **1028** sztuk
- rejestrowanie zgłoszonych upadków świń, połączone z kontrolami w tych gospodarstwach i ewentualnym badaniem próbek narządów w celu wykluczenia ASF (zbadano 24 świny padłe).

Aktualnie na terenie powiatu żyrardowskiego świny są utrzymywane zaledwie w **26** gospodarstwach.

- Dwukrotne w ciągu roku kontrole przestrzegania bioasekuracji w gospodarstwach utrzymujących świny – **54** kontrole
- poszukiwania padłych dzików przez myśliwych
- działalność informacyjną i edukacyjną wśród myśliwych i hodowców świń.
- Zaopatrzenie wszystkich hodowców utrzymujących świny w pakiety bioasekuracyjne.

Z innych chorób podlegających zwalczaniu i jednocześnie niebezpiecznych dla ludzi, Inspekcja Weterynaryjna monitoruje występowanie salmonelloz chorobotwórczych dla ludzi u drobiu rzeźnego i nieśnego. W powiecie mamy bardzo dużą fermę niosek w miejscowości Zazdrość gm. Radziejowice - ponad 330 tys., mniejszą fermę niosek w gminie Wiskitki – około 30 tys. Obsady, odchowalnię kur niosek w miejscowości Chroboty gm. Radziejowice – ponad 120 tys., odchowalnię kur niosek w miejscowości Grabce Józefpolskie – na 38 tys. oraz kompleks 12 kurników brojlerów kurzych należących do 4 właścicieli w Kamionie gm. Puszcza Mariańska – ponad 210 tys. sztuk.

Inspekcja Weterynaryjna prowadziła stałe monitorowanie występowania następujących jednostek chorobowych u zwierząt gospodarskich i dzikich.

Choroba	Gatunek zwierząt badanych	Ilość stad zbadanych (gospodarstw)	Liczba przebadanych zwierząt
Gruźlica bydła	bydło	43	442
Bruceleza bydła	bydło	39	245
Enzootyczna białaczka bydła	Bydło	39	245
Bruceleza owiec i kóz	owce i kozy	7	37
Choroba Aujeszkiego	świnie	25	234
Choroba niebieskiego języka	bydło, owce	5	14
Gorączka Q	bydło, owce i kozy	12	14
IBR/IPV (zakaźne zapalenie nosa i tchawicy bydła)	bydło	11	14
Pomór klasyczny świń u świń	świnie	15	15
Pomór klasyczny świń u dzików (monitoring czynny)	dziki odstrzelone		48
Pryszczycza	Bydło lub świnie	10	10
Choroba pęcherzykowa świń	świnie	10	10
Salmonelloza brojlerów	kury	4 ферmy	12 kurników
Salmonelloza u niosek	Kury nioski	2 ферmy	7 kurników

Oprócz tego, na podstawie zawiadomień Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żyrardowie oraz zgłoszeń osób prywatnych i z zakładów leczniczych dla zwierząt prowadzono obserwacje diagnostyczne w kierunku wścieklizny zwierząt, które pogryzły ludzi. W 2023 roku zlecono przeprowadzenie urzędowym lekarzom weterynarii lub przeprowadzono własnymi siłami pracowników Inspektoratu **82** obserwacje psów i kotów – wszystkie z wynikiem ujemnym. Tu odnotowaliśmy wyraźny wzrost zgłoszeń faktu ugryzienia człowieka przez psa lub kota.

W związku z wystąpieniem na terenie woj. mazowieckiego wścieklizny, prowadzimy monitoring bierny wszystkich padłych mięsożernych zwierząt dzikich – zgłaszanych przez mieszkańców, ale głównie zbieranych przez Zbiornicę Sanitarną Zwierząt Padłych. W 2023 roku i do dzisiaj zostało zbadanych: **14** padłych zwierząt (lisy rude, borsuki)

Od wiosny 2023 roku wznowione zostały szczepienia dzikich lisów przeciw wściekliznie za pomocą zrzutów samolotowych doustnej szczepionki. Szczepienia odbywają się 3 x w roku – w kwietniu, wrześniu i listopadzie. W ciągu roku Inspekcja przyjmuje od myśliwych lisy odstrzelone przez myśliwych i kieruje do badania w kierunku określenia stopnia przyjęcia szczepionki i stanu uodpornienia. W powiecie żyrardowskim badanych jest 20 lisów odstrzelonych. Wg wyników badań wykonanych w 2023 roku należy stwierdzić, że zarówno poziom przyjęcia szczepionki jak obecność przeciwciał jest bardzo wysoki (około 90 %), co świadczy o skuteczności prowadzonych szczepień. W związku z prowadzonymi szczepieniami wznowionymi na naszym terenie po kilkuletniej przerwie zdarzają się telefony zaniepokojonych mieszkańców, którzy znajdują szczepionkę na swojej posesji. Szczepionki co do zasady nie należy dotykać, ale możliwe jest odrzucenie na szpadlu lub w rękawiczce do pobliskiego zagajnika.

WYKAZ RODZAJÓW I PODMIOTÓW PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ NADZOROWANĄ PRZEZ POWIATOWY INSPEKTORAT WETERYNARII W ŻYRARDOWIE W 2023 ROKU

I. Podmioty nadzorowane w obszarze zdrowia i ochrona zwierząt w roku 2022:

- 1 Punkt unasienniania zwierząt;
- 10 punktów kopulacyjnych ogiery (2 w gm. Mszczonów)
- 2 schroniska dla zwierząt;
- 6 podmiotów organizujących targi, pokazy, konkursy z udziałem zwierząt; (1 targ w Mszczonowie)
- 15 podmiotów działających w obszarze obrotu zwierzętami gospodarskimi (10 w gm. Mszczonów)
- 4 ferm produkujących kurczęta rzeźne;
- 2 zakłady odchowu drobiu - nioski (1 gm. Mszczonów)
- 132 pasiek pszczół; (27 w gm. Mszczonów)
- 1 gospodarstwo rybackie, 1 chów i hodowla mięczaków (ślimaki)
- 496 gospodarstw w których utrzymywane jest bydło; (163 w gm. Mszczonów)
- 16 gospodarstw w których utrzymywane są owce (2 w gm. Mszczonów)
- 42 gospodarstwa w których utrzymywane są kozy (7 w gm. Mszczonów)
- 26 gospodarstw w których utrzymywane są świny (3 w gm. Mszczonów)
- Około 130 miejsc utrzymywania koni (gospodarstwa, pensjonaty, mini stadniny)
- 18 podmiotów zajmujących się transportem zwierząt (10 z gm. Mszczonów)

II. Zespół ds. bezpieczeństwa żywności, pasz i ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego kontroluje i nadzoruje następujące podmioty:

Działalność Zespołu to głównie kontrolowanie podmiotów gospodarczych wytwarzających produkty spożywcze pochodzenia zwierzęcego i pasze dla zwierząt. Zespół ten kontroluje także podmioty gospodarcze operujące tzw. ubocznymi produktami pochodzenia zwierzęcego oraz „odpadami” zawierającymi uboczne produkty pochodzenia zwierzęcego czyli np. padlina, obornik, była żywność zawierająca produkty pochodzenia zwierzęcego.

A. bezpieczeństwo żywności:

- 1 rzeźnia świń; (w Mszczonowie)
- 1 rzeźnia bydła i świń z rozbiorem mięsa; (w Wymysłowie)
- 1 rzeźnia bydła, owiec i świń z rozbiorem mięsa;
- 1 rzeźnia bydła, owiec i kóz z rozbiorem mięsa;
- 1 zakład rozbioru mięsa
- 1 zakład rozbioru i przetwórstwa mięsa
- 1 zakład przetwórstwa mięsa – produkcja żywności złożonej
- 4 podmioty składujące żywność bez wymogów temperaturowych (4 w Mszczonowie)
- 8 podmiotów działających w ramach sprzedaży bezpośredniej (SB); (4 w gm. Mszczonów)
- 29 podmioty prowadzące działalność marginalną, lokalną (MLO) (8 w gm. Mszczonów)
- 48 zarejestrowanych działalności w ramach rolniczego handlu detalicznego (RHD) (14 w gm. Mszczonów)
- 2 punkty skupu dziczyzny; (Zbiroża)
- 52 podmiotów zajmujących się transportem produktów pochodzenia zwierzęcego; (20 w gm. Mszczonów)
- 7 pośrednictwo w obrocie żywnością pochodzenia zwierzęcego (3 w gm. Mszczonów)
- 43 gospodarstwa produkujących mleko surowe do skupu (6 gospodarstw w gm. Mszczonów)
- 2 ферmy produkujące jaja konsumpcyjne kurze
- 2 zakłady pakowania jaj konsumpcyjnych
- 1 chłodnia składowa na potrzeby Makro (FM Fresh w Mszczonowie)

B. pasze i uboczne produkty pochodzenia zwierzęcego (uppz):

- 3 podmioty wytwarzające pasze (1 zatwierdzony – eksportowy DSM)
 - 14 podmiotów wprowadzających pasze lub dodatki paszowe do obrotu (4 hurtownie w Mszczonowie – Zoetis, Virbac, Boehringer, Elanco)
 - 6 magazyny pasz i pet foods (4 w Mszczonowie – Damco, ID Logistic, FM, Fiege)
 - 5 podmiotów zajmujących się transportem pasz.
- około **500** gospodarstw produkujących pasze w celu wprowadzania do obrotu

3 zakłady pośrednie zbierające, składujące i przekazujące do utylizacji uboczne produkty pochodzenia zwierzęcego

(2 – Zbiornica Sanitarna Zwierząt Padłych w Mszczonowie i zakład Saria)

5 podmiotów prowadzących transport ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego (wszystkie z gminy Mszczonów)

Problemy, pozytywy i uwagi

1. Spadek liczby gospodarstw utrzymujących tradycyjne zwierzęta gospodarskie – bydło i świnie,
2. Wzrost liczby zarejestrowanych pasiek,
3. Wzrost zainteresowania działalnością RHD (rolniczy handel detaliczny) ale głównie w zakresie sprzedaży produktów pszczelich
4. Na terenie Mszczonowa jesienią 2023 roku została uruchomiona inwestycja firmy Saria, która została objęta nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej, a jej przedmiotem działalności jest wytwarzanie biomasy ze środków spożywczych wycofanych z obrotu (sklepów) z powodów handlowych (tzw. była żywność m.in. pochodzenia zwierzęcego i nie zwierzęcego).
5. Funkcjonowanie Zbiornicy Sanitarnej Zwierząt Padłych w Mszczonowie prowadzonej w ramach Związku Międzygminnego „Mazowsze Zachodnie”. Spełnia ona ważną rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa sanitarnego mieszkańców powiatu. Ponadto umożliwia pracownikom Inspekcji Weterynaryjnej (nie tylko żyrardowskiej), pobieranie we właściwych warunkach rozmaitych próbek od padłych zwierząt – dzikich i gospodarskich - a także współpracuje z Wydziałem Medycyny Weterynaryjnej SGGW w zakresie zajęć studentów oraz udostępniania materiałów do ćwiczeń.
6. Brak zainteresowania podejmowaniem pracy w formie wyznaczenia przez prywatnych lekarzy weterynarii do wykonywania zadań w zakładach i gospodarstwach utrzymujących zwierzęta gospodarskie. Szczególnie uciążliwy jest brak lekarzy weterynarii chętnych do pracy związanej z badaniem zwierząt rzeźnych i mięsa w ubojniach działających na terenie powiatu.

Stanisław Tešiorowski
Powiatowy Lekarz Weterynarii w Żyrardowie

